

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 Vtrum propheta cognoscat omnia prophetabilia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

R E S P O N S. Dicendum, q̄ manifestatio, quæ fit per aliquod lumen, ad omnia illa se extendere potest, quæ illi lumini subjiciuntur: sicut visio corporalis se extēdit ad omnes colores, & cognitio naturalis animæ se extendit ad omnia illa, quæ subduntur lumiñi intellectus agentis. Cognitio aut̄ propheticæ est per lumen diuinum, quo possunt omnia cognoscitam diuinam, quā humana, tā spiritualia, quā corporalia. Et ideo reuelatio propheticæ ad oīa huiusmodi se extēdit, sicut dehis, quæ pertinent ad Dei excellētiā, & angelorum spiritū ministri reuelatio propheticæ facta est, vt Isa. 6. vbi dicitur, vidi Dominum sedentem super solium excellētum, & elevatum. Cuius ēt propheticæ continet ea, quæ pertinent ad corpora naturalia, secundum Isa. 40. Quis mensis est pugillo aquas, &c. Continet ēt ea, quæ ad mores hominum pertinent, secundū illud Isa. 58. Frange eſurienti panem tuum, &c. Continet ēt ea, quæ pertinent ad futuros eventus, secundū Isa. 47. Venient tibi duo in die vna subito, sterilitas, & viduitas. Considerandum tñ, quō quia propheticæ est de his, quæ procul à nostra cognitio sunt, tanto aliqua magis proprie ad prophetiam pertinent, quanto longius ab humana cognitione existunt. Horum autem est triplex gradus, quorum unus est eorum, quæ sunt procul à cognitione humiū hominis sive fīm sensum, sive fīm intellectum, non autem cognitione omnium hominum, sicut sensu cognoscit aliquis homo, quæ sunt sibi pīficiā locū, quæ tamen alius humano sensu, ut pote sibi absentia, non cognoscit. Et sic Heliāus propheticæ cognoscit, quas Giezi discipulus eius in absentia fecerat, vt habetur 4. Reg. 5. & similiter cogitationes cordis vniuersi, alteri propheticæ manifestantur, vt dicitur ad Corint. 14. Et per hunc modum ēt ea, quæ vnu scit demostriat, alijs possunt propheticæ reuelari. Secundus autem gradus est eorum, quæ excedunt vnuerſaliter cognitionem omnium hominum, non quia secundū se non sint cognoscibilia, sed propter defectum cognitionis humanae, sicut mysterium Trinitatis, quod reuelatū est per Seraphim dicentia, Sanctus Sāctus, &c. vt habetur Isa. 6. Ultimus autē gradus est eoru, quæ sunt procul ab omnium hominum cognitione: quia in seip̄is non sunt cognoscibilia, ut contingens futura, quorum veritas non est determinata. Et quia quod est uniuersaliter, & secundū se, potius est eo quod est particulariter, & per aliud: ideo de prophetia propriissime pertinet reuelatio eventuum futurorum, unde & nomen prophetæ sumi uidetur. Vnde Grego. * dicit super Ezech. Et cum ideo prophetia dicta sit, quod futura prædicta, quando de præterito, uel prejenti loquitur, rationem sui nominis amittit.

AD PRIMVM ergo dicēdum, quod prophetia ibi diffinitor secundū id, quod proprie significatur nomine prophetæ, & per hunc ēt modum prophetia diuinitatem contra alias gratias gratis datas. Vnde patet responsio ad secundum, quamus possit dici q̄ omnia, quæ sub prophetia cadunt, conueniunt in hac ratione, q̄ non sunt ab homine cognoscibilia, nisi per reuelationem diuinam. Ea uero quæ per tenent ad sapientiam, & scientiā, & interpretationē sermonum, possunt naturali ratione ab homine cognosci, sed altiori modo manifestari per illustratiōnē diuini luminis. Fides autē etiā sit de inuisibiliis hominī, tamē ad ipsam non pertinet corū cognitio, quæ creduntur, sed quod homo per certitudinem affentiat his, quæ sunt ab alijs cognita.

A **D** **A T T E R T I U M** dicendum, q̄ formale in cognitione propheticæ est lumen diuinum, a cuius unitate prophetia habet unitatem speciī, licet sint diversa, quæ per diuinum lumen propheticæ manifestantur.

ARTICVLVS III.

**¶ Super Questionis
171. Artic. 4.**

Vtrum propheta per diuinam reuelationem cognoscat omnia, quæ possunt propheticæ cognosci.

A **D** **Q V A R T U M** sic proceditur. **B** Videtur, q̄ propheta per diuinam reuelationem cognoscat omnia, quæ possunt propheticæ cognosci. Dicit enim Amos 3. Non faciet Dominus Deus uerbum, nisi reuelauerit secretum suum ad seruos suos prophetas: sed oīa quæ propheticæ reuelantur, sunt uerba diuinitus facta. nihil ergo eorum est, quod non reueletur propheticæ.

¶ 2. Præt. Dei perfecta sunt opera, ut dicitur Deuter. 32. sed propheticæ est diuinam reuelationem, ut * dictū est. ergo est perfecta, qd nō eset, nisi perfecte omnia prophetabilia propheticæ reuelarentur, quia perfectum est, cui nihil deficit, ut dicitur in 3. Physic. ergo prophetae omnia prophetabilia reuelantur.

¶ 3. Præt. Lumen diuinum quod causat prophetiam, est potentius quā lumen naturalis rationis, ex quo causatur humana sciētia: sed homo qui habet aliquā sciētiā, cognoscit omnia illa, quæ ad illam scientiam pertinent, sicut grammaticus cognoscit omnia grammaticalia. ergo uidetur, q̄ propheta cognoscit omnia prophetabilia.

S E D C O N T R A est, quod * Greg. dicit super Ezech. quod aliquando spiritus prophetæ ex p̄senti tangit animum prophetantis, & ex futuro nequam tangit. Aliando autem ex p̄senti non tangit, & ex futuro tangit. non ergo propheta cognoscit omnia prophetabilia.

R E S P O N S. Dicendū, quod diuersa non est necesse esse simul, nisi propter aliquod unū, in quo connectantur, & à quo dependent: sicut supra * dictū est, 1.2. q. 65. art. 1.2. & 3. q. 4. ut si uirtutes omnes necesse est esse simul propter, prudentiam, uel charitatem. Omnia autem, q̄ per aliquod principiū cognoscuntur, connectantur in illo principio, & ab eo dependent. Et ideo, qui cognoscit perfecte principiū secundū totam eius uitutem, simul cognoscit omnia, quæ per illud principiū cognoscuntur. Ignorato autē cōi principiō, uel communiter aperehendo, nulla necessitas est simul omnia cognoscendi, sed unumquodque eoru per se oportet manifestari: & per consequens aliqua eoru possunt cognosci, & alia non cognosci. Principium autem eoru, quæ diuino lumine propheticæ manifestantur,

D. 1067.

**Ver. 9. ss.
21.1. ad 5. &
Rom. 15. cc.
3. pris.**

**¶ 4. eiudem
in corpore arti-
culi adserere, quod
illa proposicio, Di-
uersa non oportet es-
se simul, nisi p̄pter
aliquid unū, in quo
connectantur, & à
quo dependet, si ac-
cipit ref ut iacet, ma-
gnam haberet qua-
stionem de diuersis
quæ sunt inter se se-
cundū se conexa,
ut cēlum, & illuc
figura, ut vnuerſali-
ter subiectū, & pro-
pria pīfīo. Hęc a.
proprie non conne-
ctantur in terio, pu-
ta generante, sed in-
ter le fīm ſcrip. Sed
ſi accipiat in ordi-
ne ad materiam ſu-
biectam, de qua eſt
q̄ſtio, non habet di-
ſtinctiā. Ell̄ m de-
totaliter diuersis ſer-
mo, qm̄ ēt totaliter Lib. 3. text.
diuersa prophetice 6.1. to. 2.
reuelationi ſubſunt.
Et propter ea inelle-
cta ipa proposicio
de totaliter diuer-
ſis, plam̄ eſt, & opti-
me ferunt propoſitio.
Cēlum autē, & ſua
figura, ſubiectū,
& pīfīo, & alia hu-
iūmodi, non ſunt
totaliter diuersa, cū
conſtet, quod n̄ cel-
ſario ſunt idem ſup-
poſitioſer, ſeu ſubie-
cto. Totalis enim di-
uersitas huiūmodi Hom. 1. in
identitatem non co-
patur. Ezech. in
prin. & me-
dina.**

In articulo 5 eiusdem quæstio. 171. nota primo cauissime distinctionem prophetarum, scilicet per expressam diuinam reuelationem, vel per instinctum diuinum, & differentiam tantam inter membra huius distinctionis, ut prima sit propheta simpliciter: secunda autem non oportet, quod sit propheta, nisi secundum quid. Prima pars certitudinem in mente prophetarum quod ad dicitur, ut in litera dicitur: Vide iacet, & quod ad reuelata & quod ad reuelationem, ita quod propheta per expressam reuelationem instrutus, clare scribit, quia sibi reuelantur, & clare seit, quod Deus hoc sibi reuelat. Secunda autem neutrum horum oportet, quod det. Prima est propheta, ut dictum est, simpliciter. Secunda est imperfetum quid in genere prophetarum, ut in litera dicitur.

¶ Nota secundum, quod horum duorum que in litera ponuntur, certe cognoscit a propheta primum. Igitur reuelata, non dicitur. Et speciat ad hunc articulum, sed ad ¶ ar. q. 73. vbi queritur, an propheta cognoscant, quae prophetant. Secundum autem, ipsa reuelatio diuina directe personis est questionis. Et ad hoc tendit intentio literarum, an scilicet propheta sciat, quando prophetat intus, vel extra, quod Deus sibi reuelat.

¶ Nota tertio, quod in litera ad partem affirmacionum dictarum questionis afferuntur tres probationes. Prima, ex autoritate Hieronimi: secunda, ex certitudine nostræ fidei: tercya, ex facto Abraham: que probationes post declaratum sensum conclusiones discutienda sunt. Nota quartæ defensus gradus in diuinis instructionibus. Nam reuelatio diuina multiplex cum sit, prophetia in responsione ad secundum praecedentis articuli posita, est quid imperfectum in genere diuina reuelationis. Hic autem instinctus propheticus ponitur imperfectum quid non in genere diuina reuelationis, sed in genere prophetarum. Vbi videtur potes quantum ad diuinam datur reuelationem instinctus propheticus, ut non meruerit, etiam ut imperfectum quid, in illo admitti generere.

¶ In eodem articulo motum superiorius in art. 3 ad secundum occurrit dubium, qualis est certitudo prophetica. Ad quod proculdubio dicuntur, quod secundum authoris doctrinam est certitudo evidenter quod ad ipsum prophetam ita quod lumen propheticum non solum est in le certum, quia diuinum, ut etiam de lumine fidei superioris dicimus: sed etiam ex parte nostrorum hominum prophetarum, est certissimum: & facit in prophetarum evidentiam, & eorum, quae ei reuelantur, & ipsius reuelationis, quod est à Deo. Neque enim minus certus est propheta, neque minus videtur, quod Deus tunc hoc sibi reuelat, quam nos sumus certi, & videamus nos scire prima principia per lumen naturale. Et similiter in lumine diuinum menti lux infuso videtur ea, quae sibi reuelantur: sicut nos in lumine naturali videmus prima principia, & conclusiones in & ex eis. Hanc autem sententiam tenet author, & in art. 3. q. 10. de veritate, & tertio contra Gentiles.

Fides capitulo 154. clarissime, & hic quid per cognitionem illam tribuit prophetas, quae cognoscunt ea, quae sunt fides, quae sunt scientia, & quae sunt certitudo. Et autem, quod per se loquendo, fides, scientia, cognitione evidenter supponit.

Vtrum propheta discernat semper quid dicat per spiritum proprium, & quid per spiritum prophetarum.

Ad QVINTVM sic procedit. Vr. q. propheta discernat per quid dicat per spiritum proprium, & quid per spiritum prophetarum. Dicit enim * Aug. 6. Confess. q. matersua dicebat discernere id necis quo sapere, quæ verbis explicare non potest, quid interferet inter Deum reuelantem, & inter animam suam somniantem: sed prophetia electio diuina, ut & dictum est, ergo prophetia semper discernit id, quod Deus per spiritum prophetam dicit, ab eo quod loquitur spiritu proprio. ¶ 2. Pr. Deus non precipit aliqui impossibile, sicut & Hier. dictum est a prophetis Hier. 23. Propheta, qui habet somnum suum, loquatur sermonem meum, ergo propheta potest differere quid habeat per spiritum prophetice ab eo, quod alter uidet.

¶ 3. Pr. Maior est certitudo, quod est per diuinum lumen, quam est per luminationis naturalis.

Et autem qui habet scientiam, pro certo scire habere. ergo ille probet prophetiam per lumen diuinum, multo magis certus est si haec.

carnatio, & similia, non fuerit reuelatio propter quæctionem quia est, sed quantum ad quæctionem quia est. Equantum ad hoc nra aperte infuso esdem, ita quod videtur non diuinum incantari, sed Trinitatem esse, & sic de aliis. Sicut enim nos videmus Deum esse, & spem etiam habere, & cetera non videmus ipsam. Domini nostri.

K In eodem articulo contra primam, & contra secundum occurrit ex vna, & eadem ratione, quod probent: concludentes, ut per eam non possit esse instantia est, quod liber Chiliasmis postea ab solleto dicere. In veritate misericordia domini est, & fidei, quando tempus est confundere fidem.

¶ In eodem articulo contra tertium, postea dubium occurrit ex vna, & eadem ratione, quod probent: concludentes, ut per eam non possit esse instantia est, quod liber Chiliasmis postea ab solleto dicere. In veritate misericordia domini est, & fidei, quando tempus est confundere fidem.

¶ In eodem articulo contra secundum postea dubium, quia fides nostra innata & reuelatione dicitur. Eccl. 6. facta, & non reuelatione facta. Non ergo ex hoc, quod Abram ad filij patrum suorum habuerit evidenciam de reuelatione, concludit maior certitudo, quam fides, quia aperte adhæsionis per lumen fidei.

¶ Ad objecta contra primam, & tertiam probant gularia occurrit, ut certa, vel certa, vel certa, vel certa.